

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
בית הדין למשמעת של עובדי המדינה

ז' בחשוון תשפ"ב
13 באוקטובר 2021

0491-0022-2021-002024
בד"מ : 60.18

בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה

בפני :	עו"ד אורי כהן – אב בית הדין	- יו"ר מותב
	עו"ד ציפי פרנקו	- חברת מותב
	מר חנן אהרון	- חבר מותב

התובעת: נציבות שירות המדינה
ע"י ב"כ עו"ד אודליה דויד

הנאשם: בוריס גורביץ

ב"כ הנאשם: עו"ד ציון אמיר

נציגת המשרד: גב' אילנה אסף

גזר דין

1. הנאשם בוריס גורביץ, יליד 1969 ששימש החל משנת 2006 ועד להשעייתו ביום 3.9.18 בתפקיד סגן מנהל פקיד שומה פתח תקווה (להלן – המשרד), הורשע על ידינו בעבירות משמעת לפי סעיפים 17(1), (2) ו-(3) לחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג – 1963 (להלן – החוק), ביחס לאישומים הראשון, השני, והשלישי שבתובענה, ובעבירות לפי סעיפים 17(1) ו-(3) לחוק ביחס לאישום הרביעי שבה.

הנאשם זוכה מעבירות לפי סעיפים 17(1), (2) ו-(3) לחוק ביחס לאישום החמישי בתובענה.

2. להלן מהות האישומים בהם הואשם הנאשם :

א. **האישום הראשון** – מעשים מגונים והטרדה מינית כלפי העובדת פלונית, ילידת 1985, ששימשה מפקחת במשרד.

ב. **האישום השני** – מעשים מגונים והטרדה מינית כלפי העובדת אלמונית, ילידת 1991, ששימשה מפקחת במשרד.

ג. האישום השלישי – הטרדה מינית של העובדת א.א., ילידת 1991, ששימשה מפקחת מתמחה במשרד.

ד. האישום הרביעי – התנהגות בלתי הולמת כלפי ש.ע. ילידת 1974, ששימשה מרכזת במשרד (ההתנהגות הבלתי הולמת התבטאה במנהגו של הנאשם, כך על פי האישום, לנשק את ש.ע. בראשה, ולהעריף עליה מחמאות, דוגמת: "את יפה" ... "יש לך ריח טוב").

ה. האישום החמישי – ניסיון לשיבוש חקירה נוכח פניותיו ל-אלמונית לאחר פתיחת החקירה המשמעתית בעניינו, על מנת לברר פרטים מהחקירה. (הנאשם זוכה כאמור מאישום זה).

3. עובדות האישומים פורטו בהרחבה בהכרעת הדין, ולא נחזור על תיאורם.

4. ביום 10.10.21 נשמעו טיעוני הצדדים לאמצעי המשמעת.

א. טיעוני התביעה

1) התביעה עתרה לאמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה; פיטורים לאלתר; פסילה לצמיתות לרשות המסים; פסילה למשך 10 שנים לשירות המדינה (הנאשם מועסק ב"פנסיה תקציבית"; לאור הוראות סעיף 157(1) סיפא לחוק שירות המדינה (גימלאות) המדינה מבקשת שבית הדין יקבע כי פסילתו של הנאשם תהא בנסיבות מחמירות).

2) מטרותיה המרכזיות של הענישה המשמעתית הינן מטרות מניעתיות לרבות מניעת פגיעה באמון הציבור במערכת. להגשמת מטרה זו יש לוודא שאמצעי המשמעת יהיו מרתיעים דיים.

3) בעניינו מדובר במעשים של הטרדה מינית; ולפיכך העתירה היא ביתר שאת לאמצעי המשמעת האמורים (התובעת היפנה לעש"מ 11976/05 רוחי חליל ול-עש"מ 2192/06 משה רחמני).

4) הנאשם הורשע בהטרדה מינית כלפי שלוש עובדות הכפופות לו (כלפי שתי עובדות מהן אף במעשים מגונים), ובהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה כלפי עובדת רביעית.

שלוש מתוך ארבע העובדות הינן צעירות דתיות, כאשר הנאשם מבוגר מהן בשני עשורים לערך; יודגש כי הנאשם שימש ממונה עקיף על העובדות, והיה הגורם שהינחה אותן מקצועית ובעל השפעה רבה על הימצאותן והמשך דרכן במשרד.

5) אין מדובר במעידה חד פעמית אלא בדפוס התנהגות שהנאשם סיגל לעצמו בהתנהלותו היומיומית מול הכפופות לו, כאשר מידת החומרה ומידת

האינטנסיביות של המעשים כלפיהן היתה שונה; הנאשם הפך את מקום עבודתן ללא בטוח, ומעשיו הותירו חותם קשה עליהן (שתיים ציינו שעזבו מקום עבודתן ביחידת פקיד השומה בגלל מעשי הנאשם).

(6) בתי המשפט התייחסו לפגיעתה הקשה של ההטרדה המינית במקום העבודה, בעיקר כשנעשית כלפי יותר מנפגעת אחת (עש"מ 1928/00 עמוס ברוכין; עש"מ 6737/02 נחום זקן).

(7) הנאשם הורשע בסיום הליך משפטי ארוך שנמשך 3 שנים, במהלכן קיבל שכר השעיה. שתי נפגעות נאלצו להעיד במשך 3 ימי דיונים כל אחת, תוך שהנאשם ניסה להטיל בהן דופי ולהכפישן.

(8) הנאשם הציג עצמו כקורבן לעלילה שנרקמה נגדו, אך הסתבך בשקריו ובניסיון להציג מניע כלשהו להגשת התלונות נגדו.

(9) בהכחשתו הגורפת לא לקח הנאשם, ולו באופן חלקי, אחריות על התנהגותו ביחס לאף אחד מהאירועים; הנאשם לא הביע ואינו מביע צער על מעשיו.

(10) כל טיעון בדבר מקצועיותו של הנאשם עומד לו דווקא לרועץ.

(11) גוון נוסף של חומרה במעשיו של הנאשם נוכח מעמדו הבכיר במקום עבודתו, בגינו נדרש להקפדה יתירה על טוהר המידות וההתנהגות ההולמת (עש"מ 4203/07 יעקב בוגייבסקי).

(12) לצרכי השוואה לעניין אמצעי המשמעת המבוקשים היפנתה התובעת לגזר הדין של בית הדין בד"מ 35/21 בענין עבדאללה פתאלי.

(13) אין בזיכויו של הנאשם מהאישום החמישי כדי להטיב עימו, זאת מהטעם שהעבירות שביצע כלפי 4 הנפגעות הן החמורות, ואילו העבירה ממנה זוכה (ניסיון השיבוש) היא בשוליים.

ב. עמדת המשרד

- (1) מצטרפים לעמדת התביעה באשר לאמצעי המשמעת שיש להטיל על הנאשם; המשרד סבור שעמדה זו מידתית ושקולה ביחס לעבירות.
- (2) נציגת המשרד ציינה כי לנאשם אין עבר משמעותי קודם; הערכות העובד לגביו היו טובות מאוד (ציון 10), ואילו ההערכה האחרונה (לגבי שנת 2017) הסתכמה בציון טוב (ציון 8).

ג. טיעוני ההגנה

- (1) התביעה לא מצאה לנכון לציין נקודת זכות אחת לטובת הנאשם, ונציגת רשות המסים הצטרפה באופן מלא וללא פקפוק לעמדת התביעה.

- (2) עמדתה של התביעה היא עמדה דווקנית בבחינת "יקוב הדין את ההר"; התביעה עתרה לסנקציה הכבדה ביותר שמשמעותה קשה, אולם הטלת עונש מקסימלי על כל עבירה ייצור עיוות דין.
- (3) זכותו של נאשם לנהל את משפטו, הגנתו לא היתה הגנת סרק; הנאשם עבר עינוי דין מאז חודש אפריל 2018 שאז נפתחה החקירה המשמעתית נגדו.
- (4) במהלך השנים שחלפו הנאשם מתענה, סובל ואינו עובד, חייו האישיים התפרקו; הוריו הקשישים ניצולי שואה; להרשעה נגדו מחיר כבד מאוד.
- (5) הנאשם גרוש, אב לשתי בנות (הבכירה בהן קצינה מצטיינת בצה"ל).
- (6) הנאשם עלה ארצה בשנת 1990 (בהיותו בגיל 21, הוא התערה בחברה הישראלית, רכש השכלה ותארים, התקדם במעלה התפקידים והדרגות עד לתפקידו האחרון כסגן פקיד השומה; ייצג את רשות המסים בפרוייקטים שונים, ודיברר אותה בשפה הרוסית; היה גם מרצה בקורס מפקחים ברשות המסים. הנאשם זכה להערכה רבה, היה עובד מצטיין, רציני, מחוייב לעבודתו, ועתידו ברשות המסים היה מובטח.
- (7) גם המתלוננות שהעידו בבית הדין עמדו על מקצועיותן.
- (8) מול כשלון של אדם אחד בתקופה מסויימת, יש להציב על כפות המאזניים גם את כל עברו ותרומתו החיובית.
- (9) הנאשם אב לבן ניצולי שואה (האב נכה); הליך המשמעת שננקט נגדו שבר את לב הוריו.
- (10) הנאשם לא הכפיש את המתלוננות.
- (11) המעשה היחיד שיש בו ממש זה המעשה שנטען באישום הראשון; כל היתר "משייט" על פי עדותן של המתלוננות בין המותר לאסור (היה "חשש" שהמעשים נעשו בהסכמה, אלמלא ההכחשה הגורפת של הנאשם).
- (12) ההגנה מבקשת שבית הדין יהיה מאוזן וירחיק מהדרישות הפסילה שלהן עתרה התביעה; צריך לראות שהנאשם לא יזרק לאשפתות, עליו לפרנס את בנותיו ולתמוך בהוריו.

ד. דבר הנאשם

- (1) שירת נאמנה את המדינה, זאת במשך 27 שנים.
- (2) בזכותו נכנסו לקופת המדינה, מדי שנה, מאות מיליוני שקלים.
- (3) היה בקשר יציב עם מנהלי רשות המסים וזכה להערכתם.
- (4) לא התכוון לפגוע באף עובדת; שתיים מהמתלוננות שעזבו את יחידת פקיד השומה בפתח תקווה עשו זאת מטעמיהן האישיים שאינם כרוכים בו.

- (5) לאחר פתיחת ההליך המשמעתי נגדו ניתקו כל עובדי רשות המסים קשר עימו.
- (6) גרוש, אב לשתי בנות (האחת קצינה בצבא, והשניה בגיל 17).
- (7) הוריו ניצולי שואה.
- (8) מצבו הכלכלי התדרדר.
- (9) העמדות העונשיות של התביעה ושל נציגת המשרד הינן קיצוניות.
- (10) בחודש אפריל 2018 סגר שומה בסך 34 מיליון ₪, כאשר האחרים לא האמינו שניתן לגבות אף חצי מיליון ₪.
- (11) בשל העדרותו מהעבודה "נתקעו" תיקים בהן חברות חייבות מיסים בשיעורים גבוהים למדינה.
- (12) בן 52, חושש שלאחר הרשעתו יתקל בקשיי קליטה במשרד גדול העוסק בתחום הכשרתו; כמו כן יצטרך להתמודד על משרות מול הצעירים ממנו בשני עשורים.

ה. מסמכים שהוגשו לבית הדין

מטעם המשרד

- (1) גיליונות הערכה ומשוב עבור השנים 2015-2017.
- (2) תעודות גמול הצטיינות מחודש מאי 1994 ומחודש מרץ 2001.
- (3) תעודת עובד מצטיין של משרד האוצר (במסגרת תחרות "המנהל המצטיין בדרג התיכון") לשנת תשע"א – 2010.
- (4) תלוש שכר לספטמבר 2021 (מתלוש זה עולה שמשכורתו הקובעת של הנאשם היא 14,506 ₪).

מטעם ההגנה

- (1) קורות חיים.
- (2) תעודת הוקרה משנת 2018 על עבודה בשירות המדינה במשך למעלה מחצי יובל שנים.
- (3) בחירה כעובד מצטיין לשנת 2010.
- (4) תעודת גמול הצטיינות מחודש מרץ 2001.
- (5) מכתבי תודה והערכה.
- (6) פירוט תיקים שנדונו בבתי המשפט, בערכאות השונות, ביחס למיסוי על ידי יחידת פקיד שומה פתח תקווה ותוצאות הזכייה בהם.
- (7) תעודות על השכלה ועל ביצוע השתלמויות.

8) אישורים על היות הורי הנאשם ניצולי שואה ועל דרגת נכותו של האב (דרגת נכות משוקללת 90%).

9) גיליונות הערכה ומשוב עבור השנים 2013-2017.

5. דיון

בית המשפט העליון עמד בפסיקה עניפה על פגיעתם הקשה של מעשי ההטרדה המינית בתחום יחסי העבודה בשירות הציבורי. כך, לדוגמא, פסקה כב' השופטת פרוקצ'יה בעש"מ 11976/05 רוחי חליל נ' נציבות שירות המדינה (ניתן ביום 11.4.07): "מעשי הטרדה מינית המתרחשים בשירות הציבורי פוגעים פגיעה קשה לא רק באדם הנפגע ממעשים אלה, אלא גם בדמותו של השירות הציבורי ובאמון שהציבור רוחש לו. ההטרדה המינית כרוכה בפגיעה עמוקה בכבוד של הפרט הנפגע; התייחסות לאדם המתמקדת במיניותו ולא בהווייתו כאדם, פוגעת בערך השוויון בין המינים, ומנציחה דעות קדומות ומושגים של עליונות ונחיתות בתחום המיני, שמקומם לא יכירם בחברה מתקנת.

מצבים של הטרדה מינית ביחסי עבודה, מקבלים גוון מיוחד כשהם מתרחשים במסגרת השירות הציבורי. מעבר לפגיעה הקשה בפרט ובמרקם יחסי העבודה הכרוכה בהטרדה המינית, התרחשותה במסגרת השירות הציבורי גורמת פגיעה עמוקה באמון הציבור בשירות זה. המינהל הציבורי פועל כנאמן הציבור, הוא מחוייב בשמירת ערכי התנהגות בסיסיים, ועליו לשמש דוגמא ומופת לציבור הרחב. נדרשת במסגרתו הקפדה המיוחדת על ערכי מוסר יסודיים ביחסים בין בני אדם (עש"מ 4411/99 מדינת ישראל נ' אלקלעי; עש"מ 5574/00 אורי בנית נ' מדינת ישראל). אמון הציבור בשירות הציבורי חיובי להבטחת פעילותו התקינה, ופגיעה באמון זה פוגעת ממילא בתיפקודו של השירות, ומזיקה לאינטרס ציבורי בעל חשיבות מיוחדת. על שיקולים אלה להנחות ביישומם של דיני המשמעת בשירות המדינה, כאשר הם משתלבים בדיון האוסר הטרדה מינית בכלל, במערך העבודה, ובמסגרת שירות המדינה במיוחד".

(ראה גם: עש"מ 1928/00 מדינת ישראל נ' עמוס ברוכין, פ"ד נד(3) 694; עש"מ 6737/02 מדינת ישראל נ' זקן, פ"ד נז(2) 312; עש"מ 309/01 אליעזר זרזר נ' נציב שירות המדינה, פ"ד נה(2) 830; עש"מ 7932/07 דורון מזרחי נ' נציבות שירות המדינה (ניתן ביום 4.3.08)).

בעש"מ 7932/07 דורון מזרחי נגד נציבות שירות המדינה (ניתן ביום 4.3.2008) נאמר :

"מעשי הטרדה מינית המתרחשים בשירות הציבורי – גם אם ברף הנמוך של החומרה – פוגעים פגיעה קשה לא רק בנפגעת אלא גם בדמותו ובתדמיתו של השירות הציבורי ובאמון שהציבור רוחש לו".

ואכן :

"היקף התופעה של ההטרדה המינית והפגיעה בכבודו ובמעמדו של הנפגע, כמו גם הפגיעה בדמותו של שירות המדינה וביחסי העבודה, מצדיקים העברת מסר עונשי מרתיע". (עש"מ 2192/06 משה רחמני נ' נציבות שירות המדינה, ניתן ביום 5.4.07).

המהות של ההטרדה המינית שביצע הנאשם (ובעיקר המעשים בגינם הורשע באישום הראשון) מחייבת נקיטת אמצעי משמעת של פיטורים. כידוע, בהליך המשמעת נועדו אמצעי המשמעת לשמור על תדמית שירות המדינה, ובנוסף יש להם תפקיד מניעתי. בלשונו של כבוד השופט זמיר:

"בדין המשמעת, אמצעי המשמעת אמור לשמש אמצעי מניעה יותר מאשר אמצעי ענישה: התכלית העיקרית של אמצעי המשמעת היא, כאמור, למנוע פגיעה משמעותית בתפקוד של שירות המדינה או התדמית של שירות זה, שכן תדמית ראויה היא תנאי הכרחי לפעילות תקינה של השירות". (עש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' תמר כתב, פ"ד נב (5) 87, 93).

התכלית המניעתית היא כפולה: מניעת פגיעה משמעותית בתפקודו של השירות הציבורי, בתדמיתו ובאמון הציבור בו, כאמור, מחד, והרתעת עובדים אחרים לבל ייכשלו במעשים דומים מנגד.

עם זאת, אין להתעלם מכך שהאישומים בהם הורשע הנאשם אינם עשויים ממקשה אחת וניתן לחלקן לשלוש דרגות של חומרה: האישום הראשון – מעשים מגונים והטרדה מינית, שאופיינו בהתנהגות פוגענית במיוחד, כאשר הנאשם התייחס לעובדת כמושא לסיפוק יצרו; האישומים השני והשלישי – הטרדה מינית שחומרתה פחותה יחסית; האישום הרביעי – התנהגות בלתי הולמת.

עוד מצאנו נסיבות לקולא: הנאשם בן 52, הועסק ברשות המסים כ-27 שנים, ביצע תפקידו לשביעות רצונם המלאה של הממונים עליו, הצטיין מבחינה מקצועית.

ניסיונו הרב ומסירותו העמוקה לעבודה הכניסו לקופת המדינה החזרי מס בסך מאות מיליוני שקלים.

הנאשם יצטרך בגילו להיקלט שנית בשוק העבודה, על כל הקשיים הכרוכים בכך.

הנאשם גרוש, אב לשתי בנות (האחת קצינה בצבא והשניה קטינה בת 17); הוריו קשישים ניצולי שואה, כאשר האב נכה בדרגת נכות גבוהה.

אשר על כן בשיקלול כל האמור לעיל אנו מחליטים כי בצד פיטוריו של הנאשם מעבודתו תעמוד תקופת פסלותו לשירות המדינה (ובכלל זאת לרשות המסים) עד גיל 56 שנים בלבד.

6. סוף דבר

על הנאשם יוטלו אמצעי המשמעת הבאים:

- א. נזיפה חמורה;
- ב. פיטורים לאלתר;
- ג. פסילתו לשירות המדינה (לרבות לרשות המסים) עד הגיע הנאשם לגיל 56 שנים.

גזר הדין ניתן בהעדר הצדדים ביום ו' בחשון תשפ"ב – 12.10.21, וישלח אליהם באמצעות הדואר האלקטרוני.

זכות ערעור לבית משפט המחוזי בירושלים תוך 30 יום מהמצאת גזר הדין לידי ב"כ הצדדים.

(-)	(-)	(-)
חנן אהרון	עו"ד ציפי פרנקו כריסי	עו"ד אורי כהן
חבר	חברה	אב בית הדין יו"ר המותב